

Dyrektorzy finansowi stawiają na cyfryzację

Wyniki badania przeprowadzonego wśród polskich dyrektorów finansowych podczas cyklu kongresów Dyrektor Finansowy Roku

Wrzesień 2019

Słowo od autorów

“

To już szóste badanie, które wspólnie z Euler Hermes prowadzimy wśród dyrektorów finansowych w Polsce. Z racji niezwykle ważnej roli, jaką pełnią oni w każdym przedsiębiorstwie, ich opinie są najlepszym wyznacznikiem kondycji naszej gospodarki oraz prognozą tego, czego możemy się spodziewać w najbliższej przyszłości.

Rok temu przynosiliśmy właściwie same dobre wieści – nasz zeszłoroczny raport niemal kipiał optymizmem. I nie bez powodu, kolejne 12 miesięcy pokazały, że gospodarka pędziła w szybkim tempie. Skoro badanym CFO tak dobrze idzie przewidywanie przyszłości, co teraz prognozują?

Niestety optymizm nieco przygasł. Dyrektorzy finansowi niezmiennie spodziewają się raczej wzrostu w swoich firmach niż ich stagnacji czy regresu, jednak nie są w swoich deklaracjach aż tak odważni, jak rok temu. To sugeruje – i zresztą jest zbieżne z prognozami makroekonomicznymi – że polska gospodarka w najbliższych kwartałach będzie nieco spowalniać.

Jak zamierzają zareagować na to CFO? Przede wszystkim chcą zwiększać swoją efektywność, a to chcą osiągnąć głównie poprzez cyfryzację swoich firm, zwłaszcza przenoszenie do świata cyfrowego swoich głównych procesów. I słusznie. Dzięki technologiom cyfrowym firmy minimalizują ryzyka, podnoszą jakość swoich produktów i obsługi klienta, a także stają się bardziej atrakcyjnym pracodawcą i szybciej reagują na zmiany rynkowe.

Życzymy przyjemnej lektury.

Przemysław Polaczek
Partner zarządzający
Grant Thornton

Słowo od autorów

“

CFO biorący udział w badaniu wykazują wyraźnie troskę o jeden z najistotniejszych elementów sukcesu przedsiębiorstw – pracowników. Jest on analizowany z kilku perspektyw, włączając postępującą cyfryzację oraz automatyzację, jak i troskę o kontynuację zatrudnienia, szczególnie w czasie pewnego deficytu pracowników.

Postępująca cyfryzacja z jednej strony powoduje, iż wiele czynności można wykonywać bez ingerencji ludzkiej, jednakże z drugiej strony – generuje zapotrzebowania na nowe, często nieznanne obecnie w pełni kompetencje. Taka zmiana generuje również nowe rodzaje ryzyka dla przedsiębiorstw. Nieodzownym elementem pozostaje również zarządzanie samą zmianą w modelu biznesowym, gdzie ponownie element pracownika pozostaje niezmiernie istotny dla jej sukcesu.

Często w rękach CFO pozostaje zarządzanie zmianą i nowymi rodzajami ryzyka, a poprzez to zapewnienie ciągłości działania. Ankietowani CFO potwierdzają, iż perspektywa ta jest im dobrze znana i mają plan działania.

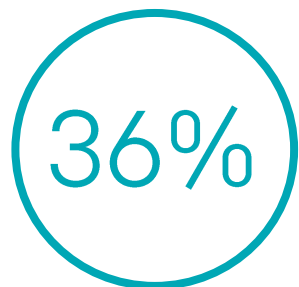
Waldemar Wojtkowiak
Członek Zarządu, CFO, CRO
Euler Hermes

Kluczowe wnioski

Polskie przedsiębiorstwa w dobrej kondycji

Tylu CFO jest zadowolonych z obecnej kondycji swojej firmy, a **84%** uważa, że ich firma jest w fazie rozwoju.

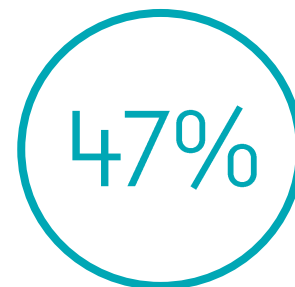

Tylu dyrektorów finansowych optymistycznie ocenia perspektywę ekonomiczną firmy.

Coraz wyższe pensje pracowników

Tylu dyrektorów finansowych zapowiada na najbliższe 12 miesięcy wzrost wynagrodzeń w firmie w tempie szybszym niż inflacja.

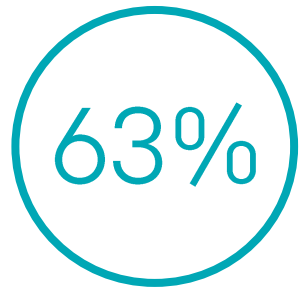

Tylu CFO planuje zwiększyć zatrudnienie w swoich firmach.

Ambitne plany inwestycyjne

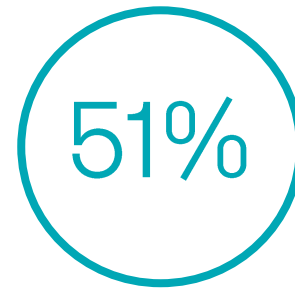

Tyłu CFO w ciągu kolejnych 12 miesięcy planuje zwiększyć nakłady na cyfryzację.

Tyle firm zainwestuje w nowe maszyny i urządzenia.

Nowe rozwiązania cyfrowe

Tyłu CFO jest na etapie wdrażania rozwiązań z zakresu cyfryzacji procesów, które podniosą konkurencyjność firmy.

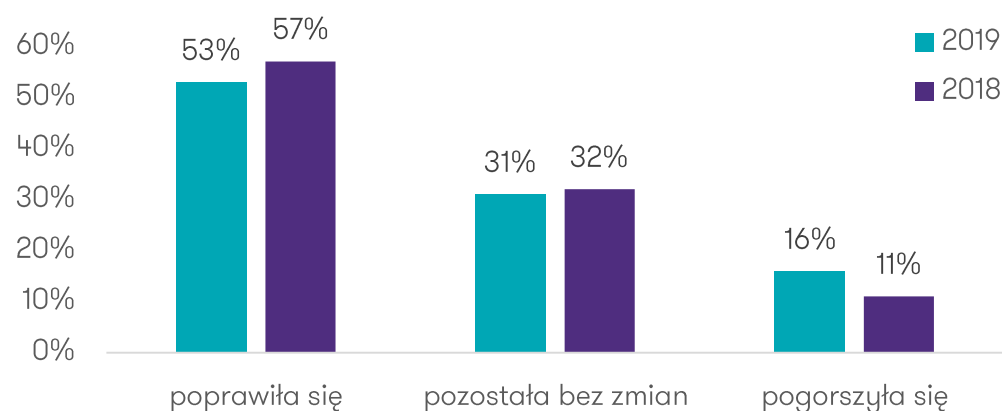
Tyle przedsiębiorstw jest na etapie planowania i szacowania kosztów wdrożenia nowych rozwiązań cyfrowych.

Za firmami kolejny dobry rok

Jak wynika z tegorocznej edycji badania, CFO polskich firm deklarują, że przez ostatnie 12 miesięcy utrzymały one dobrą kondycję finansową.

Dobra passa w polskich przedsiębiorstwach trwa. Zdecydowana większość, bo aż 53 proc. zapytanych dyrektorów finansowych, zadeklarowało, że kondycja ich firmy w ostatnim roku poprawiła się. Jest to co prawda spadek o 4 pkt proc. w stosunku do zeszłego roku, ale nadal jest to zdecydowanie najczęściej wybierana odpowiedź.

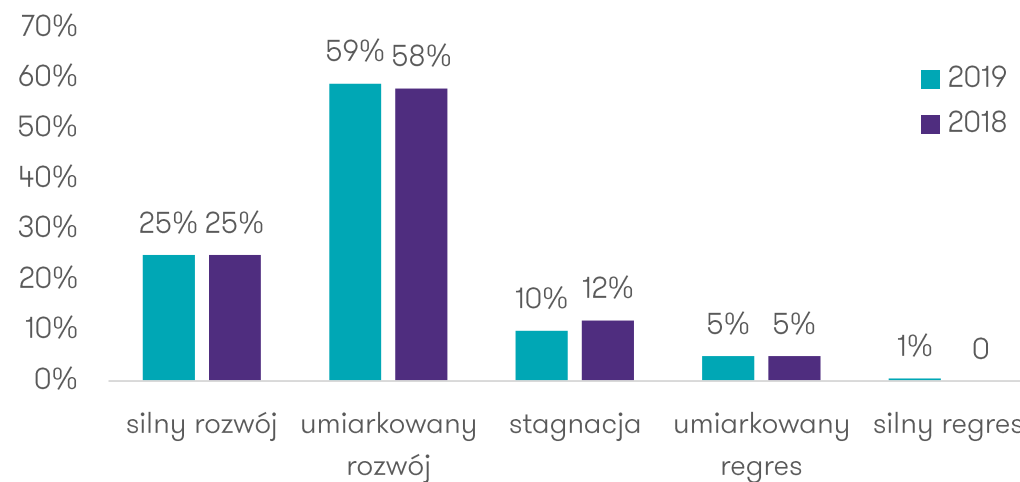
Wykres 1. Jak zmieniła się kondycja Pana/Pani firmy w ostatnich 12 miesiącach?

Odsetek CFO deklarujących, że kondycja ich przedsiębiorstwa pozostała bez zmian, wyniósł 31 proc. (wobec 33 proc. w 2018), a CFO uważających, że kondycja ich firmy pogorszyła się, było 16 proc. (wobec 11 proc. rok temu).

Polscy dyrektorzy finansowi zapytani o ocenę obecnego stanu, w jakim znajduje się ich firma, w większości (84 proc.) odpowiedzieli, że są w fazie rozwoju, z czego 25 proc. badanych określa ten rozwój jako „silny”, a 59 proc. – jako „umiarkowany”. Niemal takie same odpowiedzi padły w 2018 roku, w którym 83 proc. CFO uważało, że ich firma rozwija się. W stagnacji jest obecnie 10 proc. przedsiębiorstw – to o 2 p.p. mniej niż w zeszłym roku. Podobnie jak w 2018 roku tylko 5 proc. firm zauważa u siebie „umiarkowany regres”.

Wykres 2. Jak ocenia Pan/Pani obecny stan, w jakim znajduje się firma?

Jednak przyszłość mniej optymistyczna

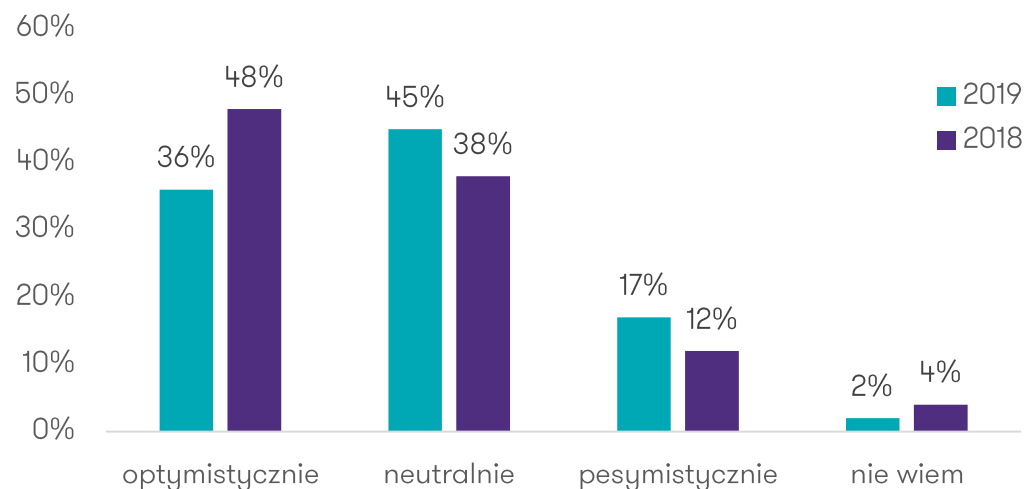
CFO w Polsce coraz mniej pozytywnie patrzą w przyszłość. Nadal spodziewają się rozwoju, ale już mniej dynamicznego.

Dyrektorzy finansowi zapytani o perspektywy ekonomiczne na kolejne 12 miesięcy, w 36 proc. ocenili je optymistycznie. Choć nadal grono optymistów jest większe niż pesymistów (17 proc.), to dość wyraźnie skurczyło się ono

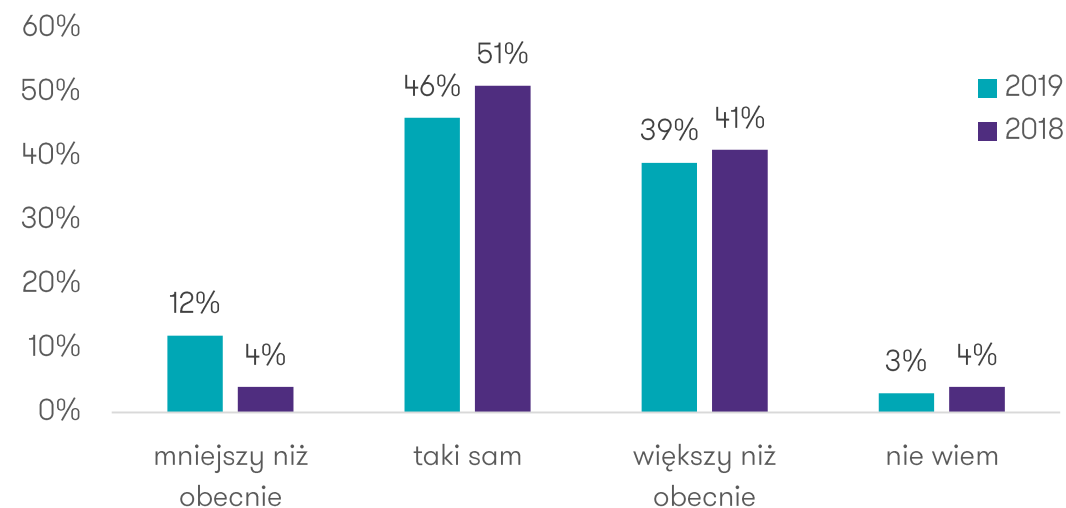
w stosunku do 2018 roku, w którym pozytywnych odpowiedzi było aż 48 proc. Obecnie CFO najczęściej oceniają perspektywę jako „neutralne” – odpowiedziało tak 45 proc. badanych.

Ankietowani zapytani o przewidywany popyt na ich produkty w 39 proc. odpowiedzieli, że będzie większy niż obecnie. Jest to o 2 pkt proc. mniej niż w zeszłym roku. Za to aż o 8 pkt proc. wzrósł odsetek dyrektorów finansowych przewidujących, że popyt na ich produkty spadnie – odpowiedziało tak 12 proc. wobec 4 proc. rok temu.

Wykres 3. Jak ocenia Pan/Pani perspektywy ekonomiczne na kolejne 12 miesięcy?

Wykres 4. Czy sądzi Pan/Pani, że w ciągu kolejnych 12 miesięcy popyt na Państwa produkty/usługi będzie:

Rynek pracownika będzie kosztował

Silna koniunktura na rynku pracy odbija się na rentowności firm. Ponad połowa pracodawców planuje podwyżki płac w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

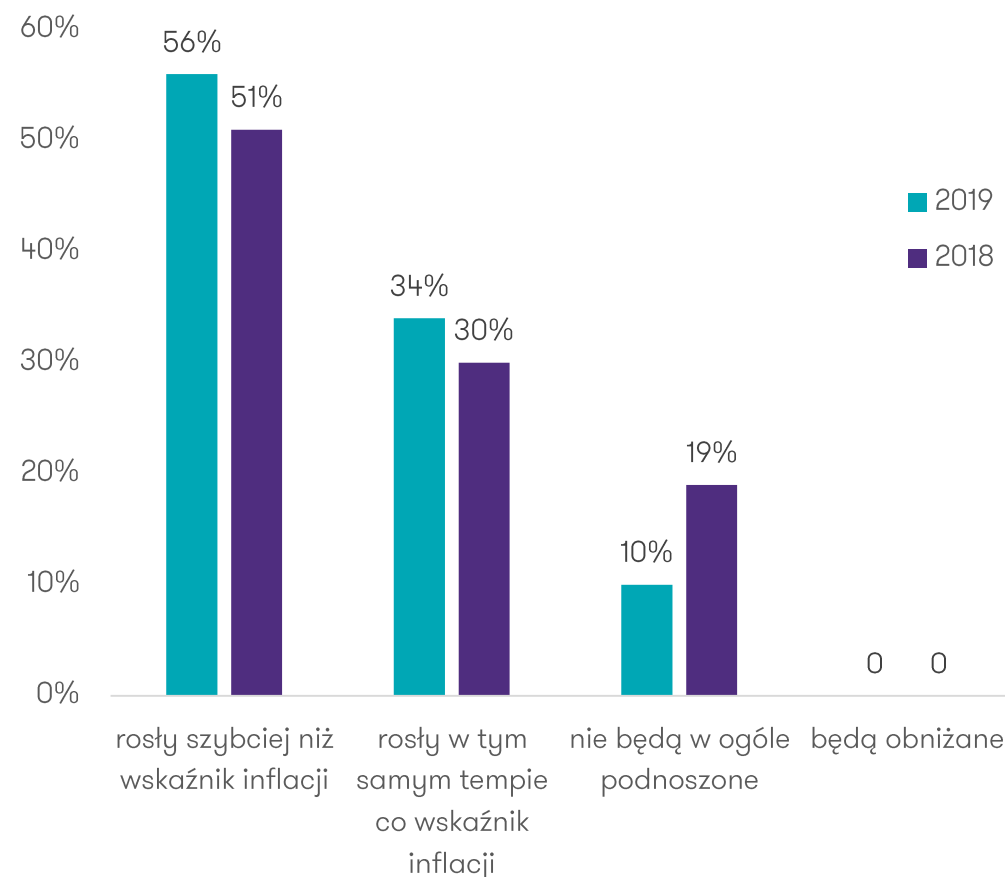
Już w zeszłym roku odsetek pracodawców deklarujących, że przez następne 12 miesięcy płace pracowników będą rosły szybciej niż wskaźnik inflacji, był rekordowo wysoki i wynosił 51 proc. W tegorocznej edycji badania odsetek ten jest jeszcze wyższy – sięgnął aż 56 proc.

Co więcej, 34 proc. zapytanych CFO deklaruje podnoszenie płac pracowników w tym samym tempie co wskaźnik inflacji. To również wzrost – z 30 proc. w 2018 roku. Może to wynikać z faktu, że przez ostatni rok wzrosła sama inflacja (do 2,9 proc. w lipcu 2019 r. z 2 proc. rok temu).

W tym roku już tylko 10 proc. dyrektorów finansowych nie planuje podnosić wynagrodzeń pracowników – rok temu takich CFO było o 9 pkt proc. więcej. Podobnie jak w zeszłorocznej edycji badania żadna zapytana firma nie planuje obniżek płac.

Takie wyniki mogą oznaczać, że pracodawcom zależy na utrzymaniu dobrych pracowników w swoich firmach, a jednym z najlepszych rozwiązań do zatrzymania pracownika jest jego atrakcyjne wynagrodzenie. Powoduje to jednak dodatkową presję na wzrost kosztów prowadzenia firmy, a więc wpływa na obniżenie optymizmu wśród CFO.

Wykres 5. Czy w perspektywie kolejnych 12 miesięcy płace pracowników będą średnio:

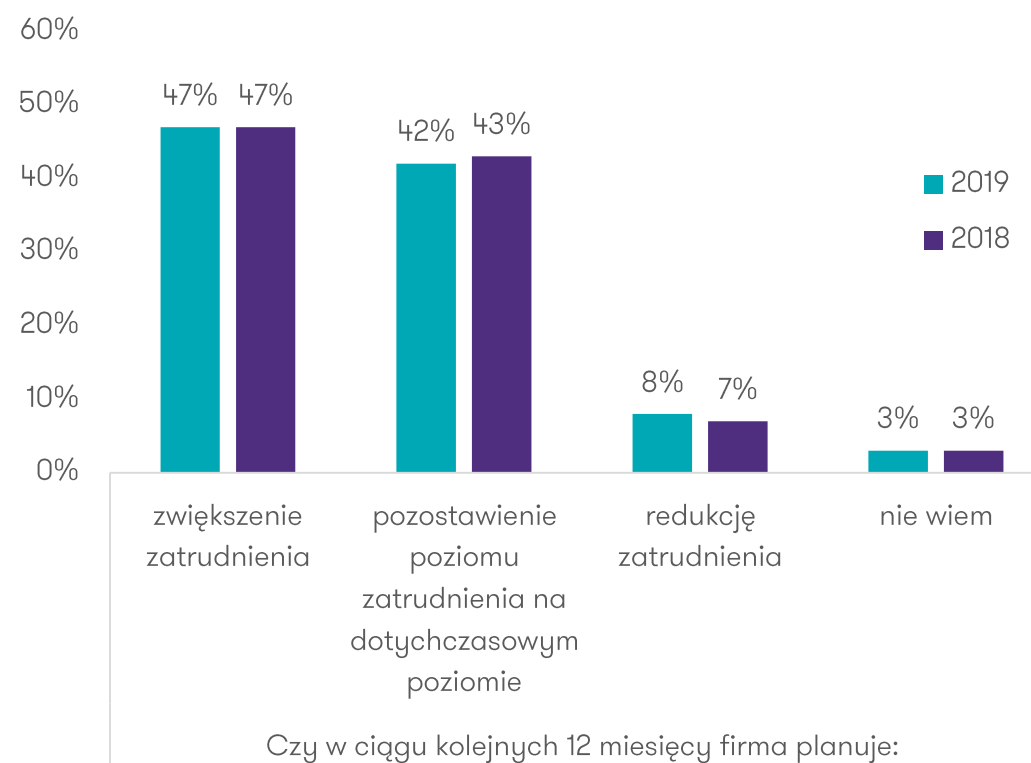
Ręk do pracy nadal brakuje

Polscy CFO chętnie zwiększają zatrudnienie w swoich przedsiębiorstwach.

Według badania, w ciągu najbliższych 12 miesięcy niemal połowa, bo 47 proc. ankietyowanych dyrektorów finansowych, deklaruje, że ich firmy zwiększą zatrudnienie. Pozostawienie zatrudnienia bez zmian zapowiada 42 proc. badanych CFO, a jego redukcję – tylko 8 proc.

Oznacza to utrzymanie trendu wzrostu zatrudniania z zeszłego roku – w badaniu z 2018 roku zanotowano niemal dokładnie te same wyniki. Polscy dyrektorzy finansowi sygnalizują, że ich działające w Polsce przedsiębiorstwa nadal odczuwają niedobór pracowników w stosunku do napływających zamówień i jeśli chcą dalej się rozwijać, muszą zwiększać w szybkim tempie swoje moce wytwórcze.

Wykres 6. W ciągu kolejnych 12 miesięcy Pana/Pani firma planuje:

Nadzieja w optymalizacji

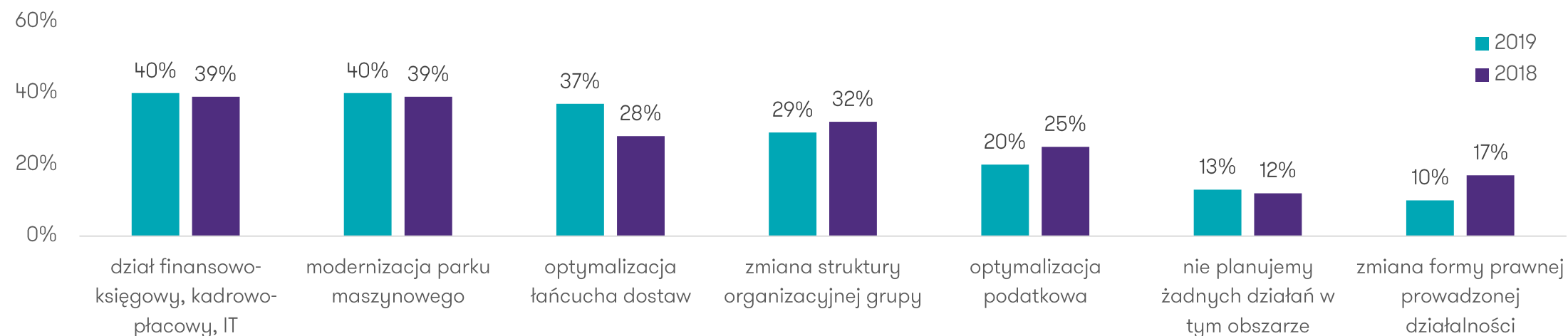
W odpowiedzi na słabnący optymizm, CFO starają się poprawić efektywność swoich firm poprzez liczne działania optymalizacyjne.

Z deklaracji CFO wynika, że przy tegorocznym planowaniu działań restrukturyzacyjnych na kolejne 12 miesięcy polscy przedsiębiorcy stawiają nacisk na optymalizację swojej działalności, zwłaszcza działu finansowo-księgowego oraz na modernizację parku maszynowego – zarówno w jednym, jak i drugim obszarze takie deklaracje złożyło 40 proc. badanych CFO.

Kolejnym ważnym działaniem planowanym na następny rok jest optymalizacja łańcucha dostaw – planuje je aż 37 proc. dyrektorów finansowych, czyli o 9 pkt proc. więcej niż rok temu.

Z kolei już tylko 20 proc. (spadek z 25 proc. rok temu) planuje optymalizację podatkową, a 10 proc. czuje potrzebę zmiany formy prawnej prowadzonej działalności (spadek z 17 proc. w 2018 roku).

Wykres 7. Obszary, w których w ciągu kolejnych 12 miesięcy Pana/Pani firma planuje działania optymalizacyjne/restrukturyzacyjne:

Priorytetem cyfryzacja i nowe maszyny

Słabnący optymizm nie zniechęca firm do inwestycji. Wręcz przeciwnie – zamierzają zwiększyć nakłady na rozwój, zwłaszcza na odpowiednie wykorzystanie technologii cyfrowych.

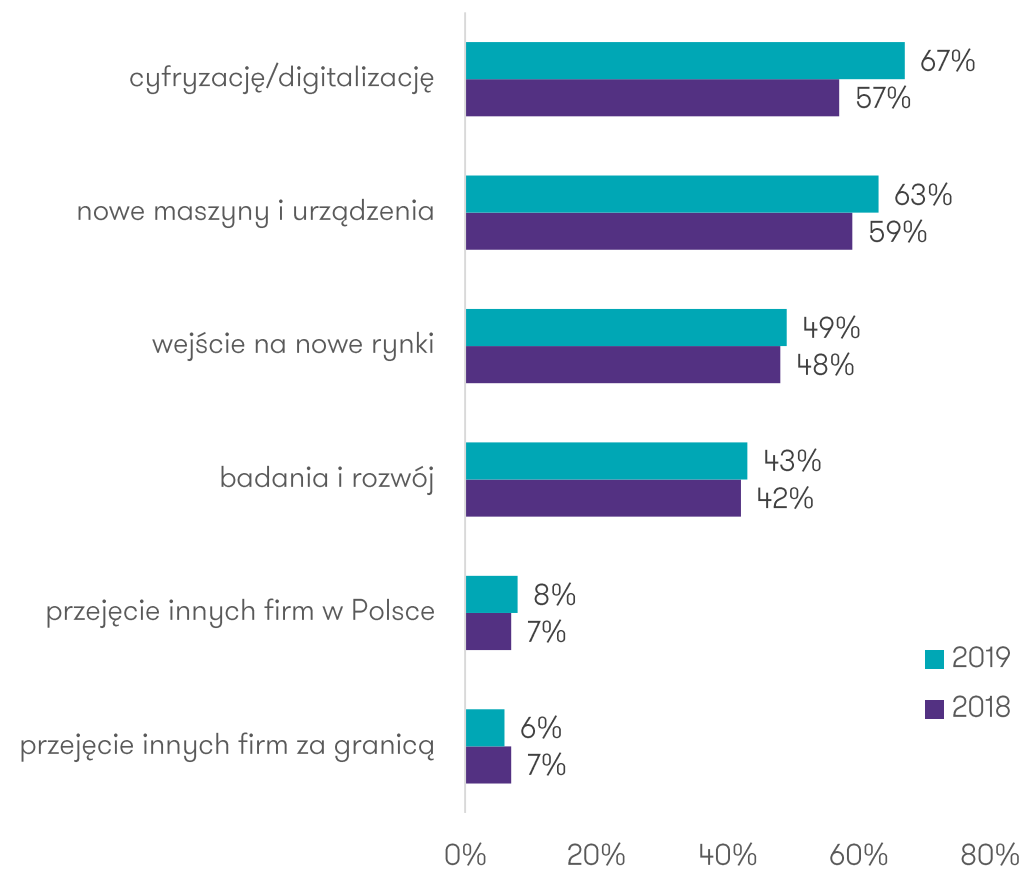
Podobnie jak przed rokiem spytaliśmy CFO, jak wyglądają ich plany inwestycyjne w sześciu najważniejszych, naszym zdaniem, obszarach. W aż pięciu z nich odnotowaliśmy wzrost w stosunku do zeszłego roku grona firm, które w najbliższych 12 miesiącach planują zwiększyć nakłady.

Największy nacisk firmy planują położyć na cyfryzację procesów w swoich firmach, a więc przenoszenie funkcji biznesowych ze świata realnego do świata cyfrowego – deklaruje tak 67 proc. ankietowanych. To aż o 10 pkt proc. więcej niż w roku poprzednim.

Drugim najważniejszym priorytetem inwestycyjnym firm w Polsce jest zakup nowych maszyn i urządzeń – deklaruje tak obecnie 63 proc. CFO. To wzrost o 4 pkt proc. w zeszłym roku. Podobnie jak w 2018 roku, tegoroczni ankietowani zamierzają zwiększyć również nakłady na wejścia na nowe rynki (49 proc. w stosunku do 48 proc. z zeszłego roku) oraz w badania i rozwój (43 proc. wobec 42 proc. rok temu).

Jedyna kategoria, w której odnotowaliśmy ograniczenie planów rozwojowych firm, są przejęcia nowych firm za granicą – obecnie deklaruje to 6 proc. badanych wobec 7 proc. rok temu. Biorąc jednak pod uwagę stopień skomplikowania tego rodzaju inwestycji, nadal wydaje się to relatywnie wysokim wynikiem.

Wykres 8. Czy w ciągu kolejnych 12 miesięcy zamierza Pan/Pani zwiększyć nakłady na:

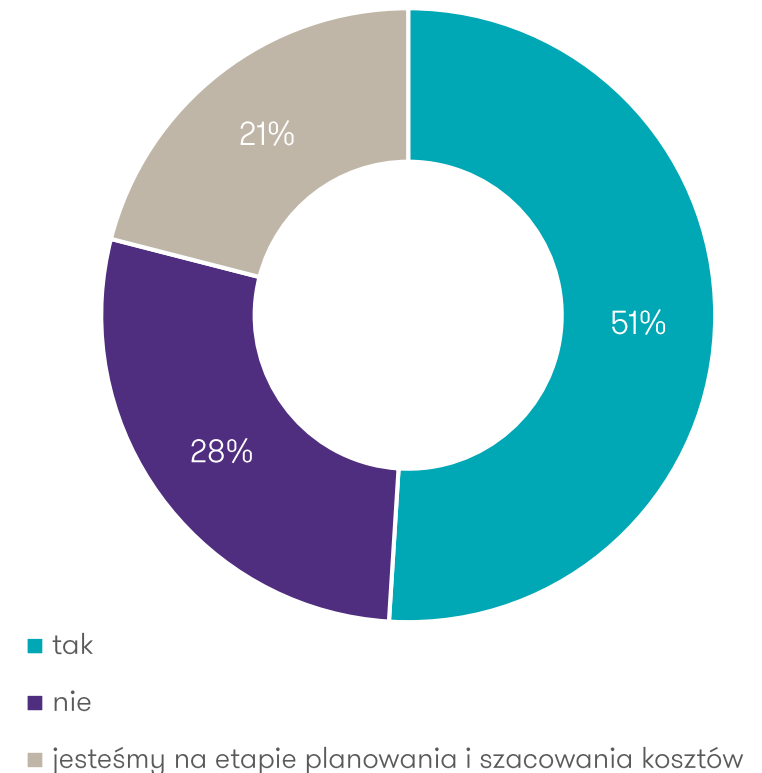
Trzy czwarte firm z cyfrowymi ambicjami

W tegorocznej edycji badania postanowiliśmy rozbudować zeszłoroczne pytanie o planowane zwiększone nakłady w działania z zakresu cyfryzacji. Wyniki są optymistyczne.

W zeszłym roku polscy CFO zapytani, czy planują zwiększone nakłady w działania z zakresu cyfryzacji, w większości odpowiedzieli twierdząco. Postanowiliśmy sprawdzić, na jakim są aktualnie etapie w tych działaniach. Okazuje się, że prawie trzy czwarte firm (72 proc.) jest w trakcie wdrażania lub planowania nowych rozwiązań z zakresu cyfryzacji, które podniosą konkurencyjność firmy. Aż 51 proc. przedsiębiorstw jest na etapie wdrażania nowych rozwiązań, a 21 proc. prowadzi obecnie prace związane z planowaniem i szacowaniem kosztów takich działań. Tylko 28 proc. zapytanych firm nie prowadzi, ani nie planuje takich działań w najbliższym roku.

Zwiększony nacisk na cyfryzację procesów biznesowych w firmach może stanowić odpowiedź przedsiębiorstw na przewidywane spowolnienie rozwoju gospodarczego. Mimo wciąż bardzo dobrej kondycji polskich firm, CFO coraz mniej optymistycznie oceniają perspektywy ekonomiczne swoich przedsiębiorstw i aby zwiększyć ich efektywność i potencjał rozwojowy, wprowadzają nowe rozwiązania cyfrowe.

Wykres 9. Czy Pana/Pani firma jest w trakcie wdrażania rozwiązań z zakresu cyfryzacji procesów, podnoszących jej konkurencyjność?

Najwięcej wdrożeń w zarządzaniu procesami

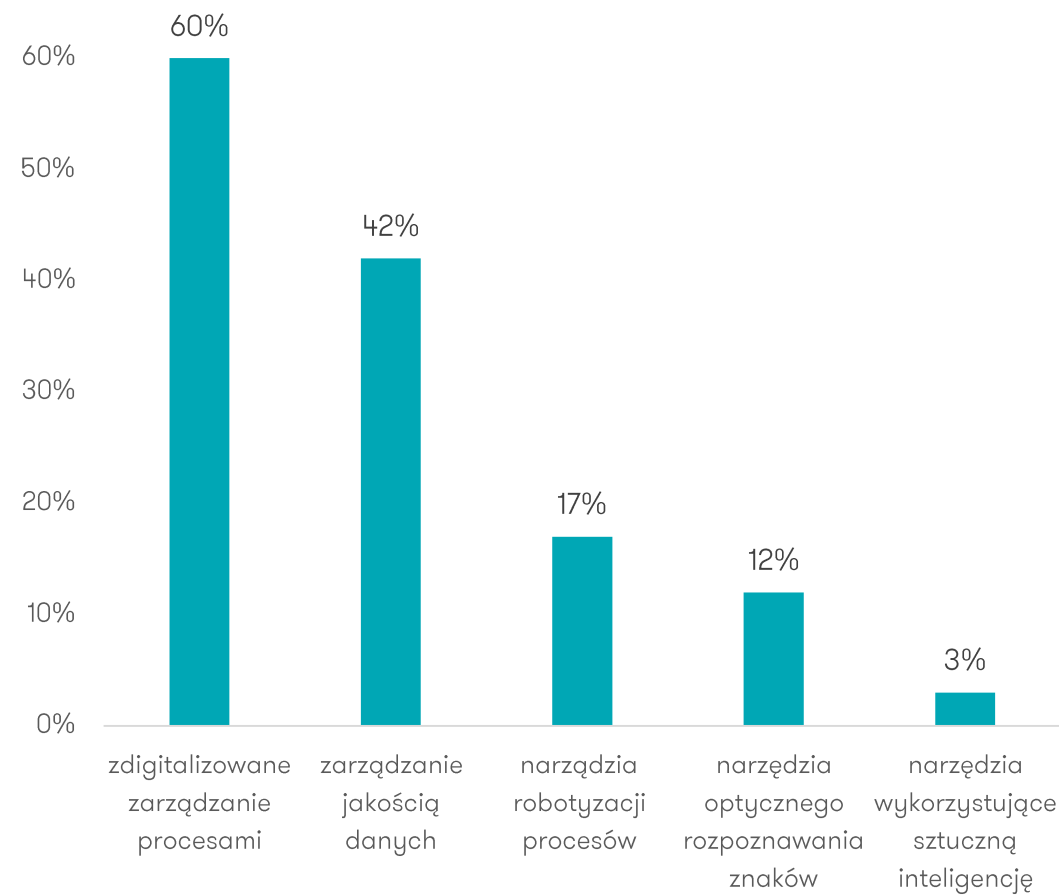
Zapytaliśmy CFO też o to, jakie działania związane z cyfryzacją mają już za sobą. Najczęściej wdrożona jest cyfryzacja procesów biznesowych.

Według badania, już 60 proc. CFO dokonało zmian w zakresie cyfryzacji zarządzania procesami w swoich firmach, np. przeniesie sprzedaży, obsługi klienta, pozyskiwania pracowników czy księgowości z formy tradycyjnej do internetowej. W dobie trwającej na świecie rewolucji cyfrowej jest to bardzo ważny obszar, który może w skokowy sposób podnieść konkurencyjność przedsiębiorstwa.

Kolejny obszar cyfryzacji, który duża część zapytanych CFO ma już wdrożony, to cyfrowe zarządzanie jakością danych, np. przeniesienie bazy klientów do systemu CRM. Pozytywne wdrożenie w tym obszarze deklaruje 42 proc. ankietowanych. Z kolei narzędzia robotyzacji procesów wdrożyło 17 proc. badanych dyrektorów finansowych.

Przebadane firmy dokonały dotychczas najmniej wdrożeń w zakresie narzędzi wykorzystujących sztuczną inteligencję – tylko 3 proc. firm. Sztuczna inteligencja jest jednak jedną z najbardziej zaawansowanych form cyfryzacji, więc nie dziwi ostrożne podejście zdecydowanej większości firm do tego procesu.

Wykres 10. W obszarze finansów Pana/Pani firma ma wdrożone:

Mniej błędów, lepsza komunikacja

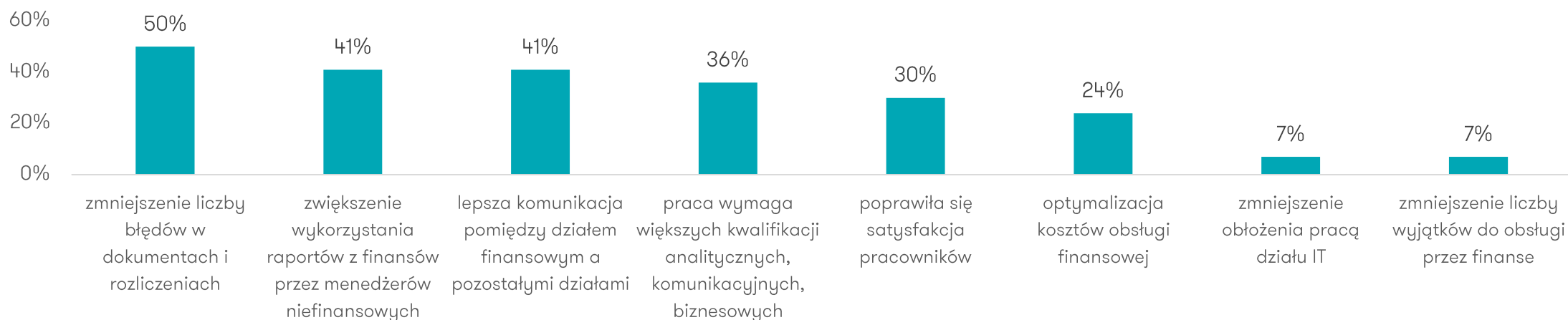
Po wdrożeniu narzędzi cyfrowych CFO zauważają zmniejszenie liczby błędów księgowych oraz lepszą komunikację między działami w firmie.

W tegorocznej ankiecie dyrektorzy finansowi zostali zapytani też o zmiany, jakie zaobserwowali w wyniku wprowadzania narzędzi cyfrowych w swoich firmach. Dokładnie połowa ankietowanych zauważa zmniejszenie liczby błędów ludzkich, czyli pomyłek w dokumentach i rozliczeniach.

Dodatkowo 41 proc. odpowiedziało, że zwiększyło się wykorzystanie raportów finansowych przez menedżerów niefinansowych oraz tyle samo, że poprawiła się komunikacja między działem finansowym i innymi działami. Z kolei 30 proc. CFO deklaruje, że poprawiła się satysfakcja pracowników, 24 proc. że zoptymalizowano koszty obsługi finansowej.

Jednak zdaniem badanych dyrektorów finansowych, postępująca cyfryzacja procesów w firmie ma również swoje negatywne konsekwencje. Ponad jedna trzecia (36 proc.) ankietowanych uważa, że po wdrożeniach narzędzi cyfrowych praca na wielu stanowiskach, zwłaszcza menedżerskich i specjalistycznych, wymaga większych kwalifikacji analitycznych, komunikacyjnych i biznesowych.

Wykres 11. Jakie zmiany obserwujecie Pan/Pani w wyniku wprowadzania narzędzi cyfrowych?

Podsumowanie

Tegoroczna edycja badania pokazuje, że tak jak przed rokiem, **polscy CFO są zadowoleni z aktualnej kondycji swoich przedsiębiorstw**. Dyrektorzy finansowi deklarują, że w ciągu najbliższych 12 miesięcy **podniosą wynagrodzenia swoim pracownikom** oraz **zwiększą zatrudnienie w firmach**.

Jednak optymizm odnośnie przyszłości nieco słabnie, dlatego **CFO planują poprawić efektywność swoich firm** za pomocą nowych rozwiązań i działań optymalizacyjnych, szczególnie **w obszarze działu finansowo-księgowego** oraz **poprzez rozbudowę parku maszynowego**.

Dyrektorzy finansowi chcąc poprawić przyszłą sytuację swojej firmy, chętnie wprowadzają zmiany i nowe rozwiązania w zakresie cyfryzacji. **Prawie trzy czwarte badanych CFO zadeklarowała wdrożenia narzędzi cyfrowych**.

Zapraszamy do kontaktu

Jacek Kowalczyk

Dyrektor Marketingu i PR
Grant Thornton
T: +48 22 205 48 41
M: +48 505 024 168
E: Jacek.Kowalczyk@pl.gt.com

Grzegorz Błachnio

Research & Communication
Euler Hermes
T: +48 22 385 49 19
M: +48 601 056 830
E: Grzegorz.Blachnio@eulerhermes.com

O badaniu:

Raport został opracowany na podstawie 200 ankiet zebranych podczas czterech kongresów Dyrektor Finansowy Roku, które odbyły się w drugim kwartale 2019 roku w Sopocie, Krakowie, Wrocławiu i Poznaniu.

Kongresy to wydarzenie integrujące środowisko dyrektorów finansowych oraz członków zarządów odpowiedzialnych za finanse w swojej organizacji.

Informacje o Kongresach są dostępne na stronie:
<http://dyrektorfinansowyroku.pl>.